

Toivolanrannan yhteiskoulu
Valintaopas 9. luokalle
Lukuvuosi 2023 - 2024

TOIVOLANRANNAN YHTENÄISKOULUN VALINNAISAIINEET 9. LUOKALLA

1. Valinnaisuuteen liittyviä käsitteitä

Pakollinen aine, valinnainen aine?

Perusopetuksen useimpia oppiaineita opiskellaan pakollisina, mutta valinnaisten aineiden kohdalla oppilailla on mahdollisuus tehdä valintoja oman kiinnostuksensa pohjalta. Joitakin oppiaineita voidaan opiskella perusopetuksessa sekä pakollisena että valinnaisena oppiaineena. Tällaisia oppiaineita ovat esimerkiksi liikunta, käsityö, kuvaamataito ja musiikki.

Vuosiviikkotunti

Vuosiviikkotunti = kertyvä tuntimäärä, jos oppiainetta opetettaisiin viikoittain sama tuntimäärä koko lukuvuoden ajan.

Yksi kurssi = yksi vuosiviikkotunti = 38 oppituntia lukuvuodessa. Yläluokilla opiskelu on jaettu jaksoihin. Tällöin jossain jaksossa oppiainetta voidaan opettaa useampikin tunti viikossa. Toisessa jaksossa vastavuoroisesti kyseistä oppiainetta ei opeteta ollenkaan. Lukuvuoden aikana oppilas saa kuitenkin opetusta opetussuunnitelman mukaisen tuntimäärän. Opintojen jaksottamisen tavoitteena on selkeyttää oppilaan opiskelua.

2. Peruskoulun aikana tapahtuvat valinnat

8.-9. luokka: Taito- ja taideaineiden (T&T) sekä valinnaisaineiden (VAL) valinnat

VAL-valinnaiset ovat oppilaiden todellista valintaa, joiden kurssveja tarjotaan joustavasti koulun vahvuuksien ja resurssien mukaan. Taito- ja taideaineiden (käsityö, kuvaamataito, musiikki, kotitalous ja liikunta) eli T&T-valinnaisten aineiden kurssit ovat sidottu kyseisiin oppiaineisiin ja niistä muodostuvat oppiaineen syventävät opinnot. Oppilaalla on koulussamme luokkien 7.-9. aikana seuraavat opiskeluohjelmat ja vuosiviikkotuntimäärät (vvt):

Yhteiset aineet

7.lk 29 vvt

8.lk 24 vvt

9.lk 25 vvt

Valinnaiset aineet (ks. kuvio 1)

Yrittäjämäinen toimintatapa 1vvt (ns. "pakollinen valinnainen")

6 vvt, joista 3 vvt T&T ja 3 vvt VAL

5 vvt, joista 2 vvt T&T ja 3 vvt VAL

	8.Lk (6 vvt)		9.Lk (5 vvt)		Yht. 11vvt	
	syys	kevät	syys	kevät		
Pitkävalinta	T&T-valinnaisaine 2vvt		+	2vvt	4vvt	
	VAL-valinnaisaine 2vvt		+	2vvt	4vvt	
Lyhytvalinta	T&T 1vvt valinnaisaine (2h lukukausi)	VAL- 1vvt valinnaisaine (2h lukukausi)		VAL- 1vvt valinnaisaine (2h lukukausi)	1vvt	
					1vvt	1vvt

Kuvio 1 Valinnaisaineiden jakautuminen 8. ja 9. luokilla

Jos oppilas on jo 4. luokalla tehnyt A2-kielivalinnan, niin tätä kieltä opiskellaan 9. luokan loppuun saakka 2 tuntia viikossa pitkänä VAL-valinnaisaineena. Käytännössä tätä valintaa ei voi muuttaa yläkoulussa.

8. luokan T&T- ja VAL-valinnat

Valinnaisaineet jaetaan pitkiin ja lyhyisiin valintoihin seuraavasti:

Pitkät valinnat:

- **Taito- ja taideaineiden (T&T) tunnit:** Oppilas tekee yhden valinnan kahdeksi lukuvuodeksi (8.-9. lk). Oppilas opiskelee tätä oppiainetta kahdeksannen ja yhdeksannen luokan ajan kaksi vuosiviikkotuntia (2 vvt).
- **Valinnaisaineiden (VAL) tunnit:** Oppilas tekee yhden valinnan kahdeksi vuodeksi (8.-9. lk). Oppilas opiskelee tätä oppiainetta kahdeksannen ja yhdeksannen luokan ajan kaksi vuosiviikkotuntia (2 vvt). Tähän valintaan rinnastetaan etä-espanjan tai muun kielen valinta.

Lyhyet valinnat:

- **Yksi T&T-valinta (1 vvt):** Oppilas valitsee yhden valinnaisaineen, jota opiskellaan 2 vvt syys- tai kevätlukukaudella.
- **Yksi VAL-valinta (1 vvt):** Oppilas valitsee yhden valinnaisaineen. Vain kahdeksatta luokkaa varten, jota opiskellaan 2 vvt syys- tai kevätlukukaudella.

9. luokan T&T ja VAL valinnat

Pitkät valinnat: Oppilas jatkaa 8. luokalla tekemiään T&T (2 vvt) ja VAL (2 vvt) valintoja.

Lyhyet valinnat: Oppilas tekee yhden VAL-valinnan (1 vvt) 9. luokkaa varten, jota opiskellaan 2 vvt syys- tai kevätlukukaudella.

Valinnaisainevalintojen sitovuus

Kaikki valinnaisainevalinnat ovat sitovia. Valittua valinnaisainetta ei voi vaihtaa opintojen aloituksen jälkeen kuin rehtorin päätöksellä erittäin perustellusta syystä (esim. heikko koulumenestys valinnaisaineessa tai lääkärintodistuksella osoitettu terveydellinen syy). Vaihtoon tarvitaan aina huoltajan kirjallinen esitys valinnaisaineen vaihtamisen perusteista. Oppilaan kannalta on huomioitavaa, että kesken jääneestä pitkästä valinnaisaineesta ei voida antaa numeerista arviointia.

Valinnaisaineiden arviointi

- **T&T valinnaisen kurssin** (*käsityö, kuvaamataito, musiikki, kotitalous ja liikunta*) kohdalla arviointi pohjautuu opetussuunnitelman mukaisiin arviointikriteereihin. Arviointi sisällytetään pakollisen aineen arvosanaan eikä siitä anneta erillistä arviota todistukseen. Mikäli taito- ja taideaine ei jatku oppilaalla pakollisena 8. ja 9. luokilla. (*esim. kotitalous ja musiikki*) niin valinnaisainekurssista annetaan kurssikohtainen arviointi. Päättöarvioinnissa otetaan huomioon 7. luokan kaikille yhteisten oppiaineiden tuntien sekä 8. ja 9. luokan valinnaisten tuntien suoritukset. Niiden taito- ja taideaineiden päättötodistuksen arvosanaksi, joita oppilas ei valitse eikä opiskele 8. tai 9. luokalla, jää hänen 7. luokan arvosanansa.
- **VAL-aineiden arviointi** tapahtuu omana oppiaineenaan kursseittain. 1 vvt:n VAL-kurssit arvioidaan sanallisesti (*hyväksytty/hylätty*). Hyväksytyn suorituksen vaatimuksena on oppilaan aktiivinen osallistuminen opetukseen ja annettujen tehtävien suorittaminen. Laajuudeltaan 2 vvt:n VAL-kurssi arvioidaan numeerisesti ja arviointi pohjautuu kurssin opettajan laatimiin arviointikriteereihin. Opettaja ilmoittaa oppilaille ja huoltajille kurssin alussa laatimansa arviointikriteerit arvosanoille 5 (hyväksytty) ja 8 (hyvä osaaminen).

- Jos oppilas muuttaa kesken yläkoulun T&T ja VAL aineiden valintoja, niin päättöarvosanaksi jää kyseisen aineen viimeisessä arvioinnissa annettu numero.

Esimerkki oppilaan valinnoista valintaprosessin selventämiseksi:

Liisa valitsee 8. ja 9. luokkaa varten pitkäksi T&T valinnaksi kuvataiteen ja VAL valinnaksi ATK:n. Lyhyeksi T&T valinnaksi 8. luokalle hän valitsee tekstiilityön ja VAL valinnaksi englannin. Ollessaan 8. luokalla Liisa valitsee 9. luokan lyhyeksi valinnaksi kotitalouden.

Liisan valinnat:	<u>8. luokka</u>	<u>9. luokka</u>
<i>Pitkät valinnat:</i>	T&T Kuvataide 2 vvt	Kuvataide 2 vvt
	VAL ATK 2 vvt	ATK 2 vvt

<i>Lyhyet valinnat:</i>	T&T Tekstiilityö 1 vvt	
	VAL Englanti 1 vvt	Kotitalous 1 vvt
Yhteensä:	6 vvt	5 vvt

3. Valintaprosessi

Toivolanrannan yhtenäiskoulussa 8. ja 9. luokkalaisten kaikkien valinnaisaineiden valintaprosessi etenee seuraavasti:

1. Valinnaisaineiden esivalintakierros:
 - Oppilaat valitsevat valintaoppaassa tarjotuista valinnaiskursseista vanhempiensa kanssa keskustellen 1. vaihtoehdon sekä varavaihtoehdoiksi 2. vaihtoehdon. Valinnaisaineen valinnan perusteina voivat olla muun muassa oma kiinnostus, hyödyllisyys, harrastuneisuus, lahjakkuus tai jatko-opintosuunnitelmat.
 - Oppilaan valinnat 1. ja 2. merkitään pitkien ja lyhyiden valinnaisaineiden valintalomakkeisiin ja palautetaan koululle lomakkeessa ilmoitettuun päivämäärään mennessä.
 - Oppilaan esivalinta on sitova ja lopullinen, mikäli 1. tai 2. vaihtoehdon valinnaisaineet toteutuvat.
2. Esivalintojen perusteella koulu selvittää, mitkä kurssit toteutuvat ja tekee alustavat ryhmäjaot.
3. Valinnaisaineiden toinen valintakierros: (ei koske oppilaita, joille valinnaisaineryhmä toteutuu vaihtoehdoista 1. tai 2.)
 - Oppilaat, joiden esivalinnassa tehty valinnaisainekurssit 1 tai 2 eivät toteudu tai toteutuvan kurssin ryhmäkoko on rajoitettava, tekevät uuden valinnan vielä tarjolla olevista valinnaiskursseista.
 - Toisella valintakierroksella toimitaan samalla tavalla kuin esivalintakierroksella kohdassa 1.
 - Rehtori ja opettajat tekevät lopullisen valinnaisaineryhmäjaon ja tiedottavat siitä oppilaille ja huoltajille, kun kaikkien oppilaiden valinnaisaineet ovat selvillä.

4. Valinnaisainekurssit: Lyhytvalinta 9. luokkaa varten

Valitse seuraavista yksi valinnaisaine (VAL)

1) Eväitä elämään L9 VAL

Kurssilla kerrataan sekä syvennetään 7. luokalla opittuja kotitalouden tietoja ja taitoja. Kurssin aikana harjoitellaan taitoja, joita tarvitaan siirryttäessä omaan kotiin ja kohti itsenäistä elämää. Kurssilla tutustutaan kodin eri toimintoihin, ravitsemukseen ja ruokailuun monipuolisuuden, terveellisuuden ja herkutteluhetkien tasapainossa. Kurssilla valmistetaan perusruoanvalmistusmenetelmillä edullista arkiruokaa sekä leivonnaisia. Kurssin aikana harjoitellaan päivittäistavaroiden hankinnan suunnittelua ja hintavertailua sekä kaupassa käymistä. Kurssilla tarkastellaan myös omaa rahankäyttöä, kuluttajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä vuokra-asunnon hankintaan liittyviä seikkoja. Lisäksi kerrataan asunnon ja tekstiilien hoitoon sekä kodin jätahuoltoon liittyviä asioita.

2) Kuvataide: Luovasti piirtäen ja maalaten L9 VAL

Tällä kurssilla päästetään luovuus valloilleen erilaisten piirustus- ja maalaustekniikoiden harjoitusten ja kokeilujen kautta! Haluaisitko panostaa esimerkiksi realistisen piirtämisen harjoitteluun tai tunteiden ilmaisuun abstraktin maalauksen keinoin? Kiinnostaisiko kokeilla vaikkapa mehiläisvahamaalausta, digitaalista piirtämistä tai keskittyä vesiväritekniikkasi hiomiseen? Kurssin ryhmällä on mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöön, joka voi koostua esimerkiksi piirustuksen ja maalauksen perus- ja erikoistekniikoiden soveltamisesta itse suunniteltuihin taideteoksiin. Tavoitteena on, että jokainen löytää kokeilujen kautta itselleen mieluisimmat tavat tehdä kuvataidetta. Tehtävien aiheissa hyödynnetään oppilaiden omaa kokemusmaailmaa – aiheet voivat löytyä esimerkiksi musiikista, harrastuksista, peleistä, kirjoista, sarjoista tai haaveista ja toiveista. Kurssilla voidaan tehdä yksilö-, pari- ja ryhmätöitä.

3) Tekninen työ L9 VAL

Kurssin tavoitteena on syventää oppilaan tietoja ja taitoja teknisen työn eri osa-alueilla oppilaan oman kiinnostuksen ja tarpeen mukaan. Pystyy turvalliseen itsenäiseen työskentelyyn. Osaa käyttää koneita tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti. Ymmärtää tuotteen valmistusprosessin vaiheet. Osaa arvostaa käsityön perinnettä.

Työskentelyn lähtökohtana on oppilaan oma kiinnostus ja tarve tuotteeseen. Kurssilla hyödynnetään ja syvennetään aiemmin opittuja taitoja ja sovelletaan niitä käytännössä. Oppilaalla on mahdollisuus kokeilla kaikkia teknisen työn osa-alueita tai painottaa itselleen mieluisinta vaihtoehtoa. Puu- ja metallityöt, Kone- ja sähköoppi sekä tietokoneavusteinen työskentely 3D-tulostimella, lasertyöstöasemalla, ohjelmointi ja robotiikka. Innostetaan Yrittäjämäiseen toimintaan. Voidaan osallistua mahdollisuuksien mukaan omilla tuotteilla mm. myyjäisiin.

4) Musiikki L9 VAL

Kurssilla innostetaan kokeilemaan ja luomaan musiikkia monipuolisesti erilaisia soittimia käyttäen ja oman äänen mahdollisuuksia tutkien ja laajentaen. Lisäksi sävelletään omia kappaleita ja luodaan esimerkiksi musiikkivideoita tai yhdistellään muita taiteenlajeja, esimerkiksi ilmaisutaitoa musiikkiin pienoismusikaaliksi tai kuunnelmaksi. Tutkitaan myös musiikkia ja kuvia yhdessä luomalla ja kokeilemalla musiikkivideon tekoa.

Musisointiohjelmisto suunnitellaan yhdessä oppilaiden mieltymyksiä huomioiden, lisäksi musikaalien, elokuvien, musiikkivideoiden ja muiden mediassa kuuluvien musiikkien musisointi on kurssin sisältöinä.

Kurssilla ei tarvita aiempia musisointitaitoja. Oppilas painottaa musisoinnissa haluamaansa musisointitapaa; joko laulamista tai soittamista. Aktiiviset pääsevät halutessaan luomaan musiikkia koulun tapahtumiin.

5) Hygieniapassi haltuun! L9 VAL

Tutustutaan turvalliseen keittiössä työskentelyyn sekä opiskellaan henkilökohtaiseen ja elintarvikehygieniaan liittyviä asioita. Pohditaan hygienian merkitystä, syitä ja seurauksia keittiötyöskentelyssä kotona ja ammattikeittiössä. Kurssin aikana suoritetaan Ruokaviraston hyväksymä hygieniosaamistesti eli hygieniapassi, josta on hyötyä jatko-opinnoissa ja eri työpaikoilla.

6) "Minilääkis" – laborointikurssi L9 VAL

Tavoitteena on tutustua ihmisen ja eläinten rakenteisiin ja elintoimintoihin. Kurssilla syvennetään muun muassa 9. luokan Ihmisen biologia - kurssin aihepiirejä sekä 8. luokan biologian kurssin sisältöjä. Kurssilla tutustutaan niin ihmisen kuin joidenkin eläinten elimistön rakenteisiin ja toimintaan, perehdytään joihinkin sairauksiin ja tutustutaan terveydenhoitoalan työntekijöiden (esim. lääkärin/eläinlääkärin/ laboratorionhoitajan) työhön. Oppimisympäristönä toimii pääasiassa biologian luokka. Työtapoina käytetään mm. laborointia, preparointia, askartelutehtäviä ja esitelmiä. Myös mahdollisuuksien mukaan vierailijat/vierailut mahdollisia. Arviointi: Itsearviointi; Hyväksytty/Hylätty). Hyväksytty suoritus: Oppilas osallistuu oppitunneilla. Suorittaa annetut tehtävät hyväksytysti ja dokumentoi suorituksensa.

5. Palautettava valintalomake: Lyhytvalinta 9. luokkaa varten

Sukunimi: _____ Etunimet: _____

Puh. _____ Luokka: _____

Palauta tämä lomakesivu viimeistään 7.3.2023 opinto-ohjaaja Eero Klemolalle.

Merkitse suosituimmuusjärjestykseen numerolla 1. varsinainen valintasi ja numerolla 2. varavalintasi. Tehdyt valinnat ovat sitovia. Niitä voidaan muuttaa ainoastaan lääkärintodistuksella tai rehtorin päätöksellä, joten mieti valintasi tarkkaan!

Lisävalinta 9. luokalle		Merkitse valintajärjestys 1. ja 2.
1	Eväitä elämään L9 VAL	
2	Kuvataide: Luovasti piirtäen ja maalaten L9 VAL	
3	Tekninen työ L9 VAL	
4	Musiikki L9 VAL	
5	Hygieniapassi haltuun! L9 VAL	
6	"Minilääkis"- laborointikurssi L9 VAL	

Seinäjoella ____ . ____ 2023

Oppilaan allekirjoitus: _____

Huoltajan allekirjoitus: _____